

HOMILIE

van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende bij gelegenheid van de diakenwijding van Sander Verschuur, Kapel van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk te Hoeven, 9 mei 2021

Handelingen 10, 25-26.34-35.44-48

1 Johannes 4, 7-10

Johannes 15, 9-17

Broeders en zusters in Christus, ik ben dankbaar dat we vandaag hier de diakenwijding van Sander mogen vieren. Op de eerste plaats omdat in beeld komt dat dit huis, zo'n vertrouwd huis voor meerdere bisdommen, een plaats is van opleiding en vorming. En wat is er dan mooier dat je ook hier in de seminariekapel van Bovendonk de wijding tot diaken kunt ontvangen? Dan kom je niet een kathedraal binnenlopen, terwijl wat ervóór gebeurd is bijna onzichtbaar wordt. Maar vanuit dit huis van opleiding en vorming, vanuit deze kapel mag je je voorbereiden als diaken op het priesterschap later. Ik ben ook dankbaar voor ons bisdom Rotterdam dat we steeds opnieuw mogen vieren dat de Heer die leeft, die verrezen is, ook nu mensen roept tot het dienstwerk van diaken, want dat is een teken dat de Heer, de levende Heer, ook nu mensen als zijn leerlingen in het hart aanspreekt. Natuurlijk, diakens en priesters en bisschoppen zijn niet de enige leerlingen. Er zijn velen ook hier in de kerk, familie van Sander, parochianen waar hij stage gelopen heeft, mensen van de opleiding, die de grote kring mogen vormen van allen die door de Heer geraakt zijn en die tot zijn gemeenschap mogen horen, zijn Kerk. Daarom ben ik ook dankbaar dat we de wijding mogen vieren concreet in de gemeenschap van de gelovigen. Gekenmerkt door het doopsel dat de Heer ons schenkt als een nieuwe geboorte, als een verbondenheid met Hem voor altijd. En, we hoorden in de eerste lezing uit het boek Handelingen dat die doop niet alleen beschikbaar is voor hen die uit het Joodse volk afkomstig zijn, maar dat alle volken hun hart mogen openen voor de liefde van Christus en mogen toetreden tot leerling van de Heer.

De lezingen die we vandaag horen, zijn niet losgemaakt van de zondag. Ze zijn de lezingen van vandaag die op veel plaatsen zijn gelezen en zijn overwogen. We zitten midden in de paastijd. En dat is een prachtige tijd om nog meer te beseffen dat de Heer ons op weg zendt. De leerlingen stonden eerst met lege handen toen Jezus stierf aan het kruis. Ze waren aan de grond genageld. En zelfs toen tot hen doordrong dat het graf leeg was, dat Hij is verrezen, bleef toch nog die druk aanwezig van angst, van: is het wel waar of willen wij het alleen maar graag? In de loop van de tijd wanneer de verrezen Heer opnieuw bij zijn leerlingen komt, en dat sommigen Hem zelfs mogen aanraken en met Hem mogen spreken, komt de vreugde van Pasen, komt het besef: de Heer leeft, Hij is verrezen en wij mogen met Hem op weg gaan.

Heel bijzonder dat we steeds in de paastijd op weekdays en zondagen uit het boek Handelingen lezen. Want daarin lezen we hoe bijzonder door de kracht van de Geest de jonge Kerk zich verspreidt. Ze hebben zich niet meteen ingezet om grote kerken neer te zetten, geen grote bouwplannen voor scholen en kloosters. Het was op de eerste plaats de harten die gevuld werden met de blijde boodschap van de Heer. We horen ook vandaag hoe Petrus enthousiast spreekt. Hij is niet meer bang, niet meer iemand die Jezus

zal verloochenen (cf. Johannes 18, 17-18), maar iemand die pal staat voor het evangelie en die rondtrekt om de boodschap van de gekruisigde en verrezen Heer te verkondigen. Niet zomaar van de daken, maar om de harten van de mensen te openen voor de liefde van Christus. En dat hoeft hij gelukkig niet op eigen kracht, want die vrees heeft hij niet overwonnen door zijn eigen flinkheid. Zijn welbespraaktheid komt niet door dikke boeken en lange studies. Het komt door de kracht van de Geest die hem vergund is, die zijn Trooster en Helper is (cf. Johannes 14, 25-27; 16, 13-15).

Natuurlijk, de Heer had het al beloofd: als Ik er niet meer ben, zal er een trooster en helper zijn (cf. Johannes 14, 15-18). Maar pas later dringt door uit ondervinding wie die Trooster en Helper is en wat dat voor ieder van de leerlingen betekent. Dat Petrus niet bang is, is dus geen overmoedigheid. Dat Petrus niet bevreesd is, komt juist door zijn verbondenheid met de levende Heer die hem opnieuw in zijn kracht heeft gezet (cf. Handelingen 4, 20). Hij had kunnen zeggen: nou, Petrus, je bent gezakt, je hebt Mij verloochend, je bent weggelopen, jou heb Ik niet meer nodig. Maar het is juist die Petrus die wordt aangesproken en die ook gevraagd wordt ‘Hebt gij mij lief?’ (Johannes 21, 15-17). En zo wordt Petrus samen met de andere apostelen uitgezonden om in kracht van de Geest de Kerk te laten groeien. En het ging met grote aantallen. We kunnen in het boek Handelingen lezen soms wel 3.000 op een dag (Handelingen 2, 41). Daar doen wij paar jaar over als bisdom en ook hier in het bisdom Breda is dat het geval. Maar het is de Heer die roept en die de harten opent voor het evangelie. Er staat ook in het boek Handelingen dat het niet alleen ons werk is. Er staat zelfs dat de leerlingen verheugd zijn en dankbaar wat de Heer tot stand brengt met hun medewerking en zo de poort van het geloof geopend heeft voor velen (Handelingen 14, 27).

We horen in de lezing uit het evangelie en ook in de brief van Johannes een belangrijk kernwoord van ons geloof: de liefde van God. Het staat er ontzettend vaak. Liefde en liefhebben. En die liefde komt van God, zo getuigt de brief van Johannes (1 Johannes 4, 7). En God heeft ons het eerste liefgehad. Het is wederom niet onze uitvinding, niet onze staat van dienst, maar het is de Heer die ons gezien heeft en geroepen. Het is de Heer die naar ons toe gekomen is en ons vraagt om medewerker te zijn voor de verspreiding van zijn blijde boodschap. En dan spreekt Jezus in het evangelie de indrukwekkende woorden ‘Blijft in mijn liefde’. Natuurlijk, dat zegt Hij nog op weg naar zijn verheffing aan het kruis, maar de leerlingen worden als het ware al geïmpregneerd met dat belangrijke gegeven dat zonder de liefde van Christus het niet gaat lukken. Vóór het evangelie van vandaag staat de beroemde tekst van de wijnstok en de ranken. En daarin zegt de Heer ook heel onomwonden: je kunt alleen maar met Mij iets bereiken, los van Mij kunt gij niets, Ik ben de wijnstok en gij de ranken (Johannes 15, 5). En dan zegt de Heer in het evangelie van vandaag: Blijft in mijn liefde.

In zijn liefde blijven dat is steeds opnieuw een opdracht. Ook als de leerlingen met elkaar discussies voeren. Ook als de leerlingen elkaar de maat nemen, of er zelfs grote tegenstellingen ontstaan (cf. Handelingen 6 en 15). In de liefde blijven van de Heer, omdat Hij ons het eerst heeft liefgehad. Trouw blijven aan die liefde, omdat dat ons dicht bij God brengt en dicht bij God en zijn liefde houdt.

Het is duidelijk dat het diaconaat een bijzondere uiting is van de liefde van Christus. Niet zozeer onze eigen liefde komt op de eerste plaats, maar dat de Heer jou, Sander, heeft gevraagd om zijn dienstwerk

aan te nemen, om een dienaar te zijn die tegelijkertijd 'vriend' genoemd wordt. Om de liefde die jij ontvangen hebt ook voor anderen beschikbaar te maken in wat je doet, in wat je zegt en in wat je uithoudt. Het staat prachtig beschreven in de taken van de diaken. Het dienstwerk van het woord om dat je eigen te maken en het te verspreiden. Het dienstwerk van de liturgie om dienstbaar te zijn aan het altaar en om uit de kracht van de eucharistie ook dienstbaar te worden aan de tafel van de armen, de diaconie van de naastenliefde (cf. Directorium diakens artt. 23-38). Je kunt zeggen, daar heb je je handen vol aan als diaken. En dat is ook zo. Het is meer dan je in je eentje zou kunnen. Daarom ook is het van groot belang te beseffen dat we niet alleen geroepen zijn om de Heer te dienen, maar ook met elkaar dat dienstwerk mogen aannemen. Dat we niet geroepen zijn om in ons eentje de liefde van God te verspreiden, maar juist mogen getuigen dat die liefde in ons leeft en we dat samen mogen volbrengen. Het is niet zonder betekenis dat de kring van de diakens vandaag ook bijzonder jou zal begroeten. Het is niet zonder betekenis dat ook op weg naar het priesterschap het dienstwerk van het diaconaat het eerste is waardoor je getekend wordt na je doopsel en je vormsel.

Broeders en zusters, het is opvallend dat in die tweede lezing van de brief van Johannes en in het evangelie ontzettend vaak over de liefde gesproken wordt. Het is elke zin raak, je kunt er niet langs kijken. En dat is een radicale liefde, omdat hij van God gegeven wordt aan ons. Het is liefde ook die naar alle mensen uitgaat en dat is een bemoediging, omdat je in die liefde mag staan en dat je die liefde mag ontvangen. Het kan zo ook soms een mysterie zijn als die liefde ook naar mensen uitgaat die je minder mag of waar je niet mee op één lijn zit. En misschien af en toe onuitstaanbaar als mensen waarmee conflicten bestaan ook met dezelfde liefde door God worden bemind. Die liefde van God maakt ons dus nooit overmoedig: kijk, ik heb het gekregen. Het is geen medaille op je borst. Het is geen aantekening in je CV. Het is God die jou het eerst lief heeft gehad. En die je zo op weg zendt om die liefde ook te delen met anderen en te erkennen hoe de liefde van de Heer ook naar anderen uitgaat en werkzaam is.

Jezus zegt: Blijft in mijn liefde. Een grote opdracht. Daar kun je soms ook tegenslagen in ondervinden. Als er haat is waar je maar niet aan voorbij kunt gaan. Als er partijschappen zijn waar je maar niet overheen komt. Of dat je ook zelf in je liefde wordt gekrenkt, omdat mensen je goede bedoelingen niet zien of je geloof niet serieus nemen. Ik herinner mij nog goed dat in de kerk van mijn jeugd waar ik ook de diakenwijding mocht ontvangen, de Heilig Hart kerk aan de Moesstraat in Groningen, boven in de gevel een hele grote zandstenen plaat was van Christus die met zijn vingers naar zijn hart wijst. En met grote letters daaronder, die je zelfs van de straat kon lezen: 'Blijft in mijne liefde.' Toen de kerk in 1994 gesloopt werd, helaas, ging de sloopkogel daar tegenaan. De sloopkogel ging door de voorgevel en je zag die bijzondere uitspraak van de Heer met zijn afbeelding naar beneden komen. Dat is dan heel letterlijk, maar het gebeurt vaak ook heel figuurlijk dat je ziet hoe de liefde van God tekort wordt gedaan, of dat mensen de liefde van God niet meer nodig lijken te hebben. Jezus zegt zelf ook in het evangelie: Wilt ook gij soms weggaan (Johannes 6, 67)? En veel mensen zijn ook gegaan, hebben later afstand genomen door eigen schuld of door onze tekorten als Kerk.

Broeders en zusters, Jezus zegt: Blijft in mijn liefde en Ik zal u uitzenden om vruchten voort te brengen die blijvend zijn. Opnieuw is het zijn liefde, is het zijn initiatief dat ons werken, dat ons dienen mag inspireren met de lange adem van zijn Heilige Geest. En als het niet meteen lukt, of als soms de vruchten

niet meteen zichtbaar zijn, of er soms weer een stuk wordt weggeslagen als een voorgevel van een kerk of een hap uit de duinen langs de Zuid-Hollandse kust tijdens een hevige storm, wil dat niet zeggen dat de Heer zich terugtrekt. Dan heb je geen bewijs dat Hij toch dood is en is het zeker niet een teken dat hij ons alleen laat.

Zoveel als er in de brief van Johannes en ook in het evangelie over de liefde van God gesproken wordt, het staat niet in de eerste lezing. Het woord komt er niet voor. En toch is die liefde volop aanwezig. Want zoals Petrus onvermoeibaar zonder vrees rondtrekt, zoals Petrus op uitnodiging van Cornelius naar zijn huis komt en ook de verkondiging voortzet niet alleen voor de joden maar ook voor de heidenen en ook zegt: ik zie nu dat God geen aanzien des persoons kent, spreekt daar het hart van Petrus dat vol liefde is voor Christus en zijn medemens. Jezus zegt: Ik heb jullie gezonden om vruchten voort te brengen die blijvend zijn. Dat is doordrenkt van de liefde van Christus zelf. En dat is wat in Petrus' verkondiging, in zijn dienstwerk, in zijn zwoegen en sjouwen tot uiting komt. En als de mensen al op de eerste plaats geïnspireerd worden door de Heilige Geest, als de mensen geraakt worden door het woord van het evangelie, de verrezen Heer, dan is het zeker ook Petrus die met zijn onverschrokken getuigenis vol liefde de mensen over de streep trekt. We mogen niet vergeten, al komt de Geest van God en heeft de Heer ons het eerst liefgehad, we kunnen als dienaars in zijn Kerk ook nog een hoop verprutsen. Als je mensen niet dichterbij Christus brengt, of ze achterlaat met alleen maar kwetsuren, of wanneer je niet naar ze omziet of geen tijd voor ze hebt.

Dus hoezeer ook de Heer ons het eerste liefheeft, hoezeer ook allereerst de Heilige Geest de mensen raakt, ook ons dienstwerk in kracht van de Geest zonder vrees en vol liefde is nodig om het evangelie te verspreiden (cf. Matteüs 28, 19-20; Marcus 16, 15-20); . De Heer heeft ons daartoe uitgenodigd en daarvoor de verantwoordelijkheid gegeven, om als Kerk in deze wereld zijn sacrament te zijn (Lumen Gentium 1).

Beste Sander, ik hoef jou niet uit te leggen hoe belangrijk de Kerk is, dat heb je al van je ouders geleerd. En hoe vaak ook hebben zij de deuren van de kerk niet opengezet als er weer een viering was. En zeker in deze tijd met alle coronamaatregelen zie ik je moeder elke dag in de kathedraal van Rotterdam bezig met mensen te wijzen op het spuitbusje om de handen schoon te maken en te kijken of ze op de lijst staan. De deuren die steeds weer open worden gedaan van de Kerk. Ik hoop dat jij in het dienstwerk van het diaconaat met de volgehouden liefde van de liturgie, de liefde van het Woord van God en de naastenliefde ook de deuren van vele harten mag openen of opnieuw mag openen. Dat is wat je samen met de hele kring van diakens en met vele priesters en andere gedoopten mag volbrengen. Geen klus om in je eentje te klaren, maar met de Heer en door de Heer met elkaar. Moge dat door handoplegging en gebed de geestkracht zijn die de Heer je schenkt. Om niet alleen op eigen kracht te zeggen 'ja, hier ben ik', maar ook met de Heer te weten dat Hij het goede werk in jou wil voltooien (cf. Rituaal vd wijding n. 229). Amen.